

E D I T U R A S C R I P T U M®

CÂND LEUL RAGE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TATU, SILVIU

Când leul rage : comentariu la cartea profetului Amos / Silviu Tatu. - Ed. reviz. -

Oradea : Scriptum ; București : Plêrōma, 2019

ISBN 978-606-031-016-7

ISBN 978-606-94230-7-3

CÂND LEUL RAGE

COMENTARIU LA CARTEA
PROFETULUI AMOS

SILVIU TATU

Editura Scriptum®
Oradea

Editura Plêrôma
București

Publicată sub titlul
Când leul rage
de Silviu Tatu

Opiniile exprimate în această carte aparțin autorului și nu reprezintă neapărat
punctul de vedere al editurii Scriptum și al editurii Plērōma. Autorul își asumă
întreaga responsabilitate pentru forma și conținutul cărții
și se obligă să respecte toate legile privind drepturile de autor.

© 2019 Editura Scriptum®
str. Lăpușului nr. 28, 410264 Oradea
Tel./Fax/Robot: 0259-457.428
E-mail: scriptum@scriptum.ro
WWW.SCRIPTUM.RO
ISBN 978-606-031-016-7

© 2019 Editura Plērōma
b-dul Uverturii, nr. 210-220, sect. 6,
București, cod 060946, parter, camera 6.
Tel.: 021-434.16.24
E-mail: romulusganea@gmail.com
ISBN 978-606-94230-7-3

Toate drepturile rezervate asupra prezentei ediții în limba română.
Ediția a II-a, revizuită.

*Orice reproducere sau selecție de texte din această carte
este permisă doar cu aprobarea în scris a editurilor
Scriptum din Oradea și Plērōma din București (ITP București).*

Tiparul executat în U.E.

Stăpânul Domn nu face nimic
fără ca să descopere hotărârea Lui
robilor Săi, profeții.
(Amos 3:7)

*Pastorului conf. univ. dr. John Fleter Tipei,
la împlinirea vârstei de 65 de ani.*

CUPRINS

Abrevieri	11
Introducere	13
I. CARACTERISTICILE DISCURSULUI PROFETIC.....	15
1.1. Paralelismul liniilor poetice.....	16
1.2. Sensul figurativ	27
1.2.1. <i>Figuri de construcție</i>	29
1.2.2. <i>Figuri de elocuție</i>	33
1.2.3. <i>Figuri de stil</i>	45
1.2.4. <i>Figuri de gândire</i>	48
1.2.5. <i>Tropii de semnificație (tropii propriu-zisi)</i>	49
1.2.6. <i>Tropii de expresie</i> <i>(pseudo-tropii sau tropii în mai multe cuvinte)</i>	54
1.3. Schimbul persoanei.....	58
1.4. Structuri literare.....	60
1.5. Oracolul: formule și tipuri.....	62
1.5.1. <i>Formule de deschidere a unui oracol</i>	62
1.5.2. <i>Tipuri de oracole</i>	65
1.6. Unitatea discursului profetic	71
1.7. Evaluarea prozodiei.....	74
2. ELEMENTE ISAGOGICE (INTRODUCTIVE).....	77
2.1. Bibliografie la <i>Amos</i>	77
2.1.1. <i>Perioada antică</i>	77
2.1.2. <i>Perioada medievală</i>	79
2.1.3. <i>Perioada modernă</i>	80

2.2. Autorul.....	84
2.3. Data scrierii	86
2.4. Textul	88
2.5. Documentul	91
2.6. Structura literară a cărții	93
2.7. Stilul lui Amos.....	94
2.8. Teme teologice.....	94
2.8.1. <i>Suveranitatea lui Dumnezeu și justiția</i>	95
2.8.2. <i>Harul lui Dumnezeu</i>	97
2.8.3. <i>Profetul ca ambasador al lui Dumnezeu</i>	98
2.9. Relația cu Noul Testament.....	98
3. CONDAMNAREA CONTEXTUALIZATĂ A LUI ISRAEL.....	101
3.1. Introducerea cărții	101
3.2. Oracolele împotriva popoarelor (1:3–2:16).....	106
3.2.1. <i>Oracol împotriva arameilor (1:3-5)</i>	110
3.2.2. <i>Oracol împotriva filistenilor (1:6-8)</i>	114
3.2.3. <i>Oracol împotriva fenicienilor (1:9-10)</i>	117
3.2.4. <i>Oracol împotriva edomiților (1:11-12)</i>	119
3.2.5. <i>Oracol împotriva amoniților (1:13-15)</i>	123
3.2.6. <i>Oracol împotriva moabiților (2:1-3)</i>	125
3.2.7. <i>Oracol împotriva iudeilor (2:4-5)</i>	130
3.2.8. <i>Oracol împotriva israeliților (2:6-16)</i>	132
4. CONDAMNAREA INDIVIDUALIZATĂ A LUI ISRAEL	143
4.1. Israel ca recipient al cercetării prin mesaje profetice (3:1-15).....	143
4.2. Israel ca recipient al cercetării prin suferințe (4:1-13)	152
5. BOCETE PENTRU ISRAELUL NEPOCĂIT.....	163
5.1. Înfierarea nedreptății sociale (5:1-17).....	164
5.2. Înfierarea falsei religiozități (5:18-27).....	176
5.3. Înfierarea lascivității și opulenței (6:1-14)	180
6. CARTEA VEDENIILOR.....	191
6.1. Prima vedenie: invazia lăcustelor (7:1-3)	192
6.2. A doua vedenie: pârjolul (7:4-6)	195
6.3. A treia vedenie: placa din tablă (7:7-9).....	196

6.4. Conflictul cu preotul Amația (7:10-17)	199
6.5. A patra vedenie: coșul cu fructe (8:1-3).....	204
 7. ORACOLELE FINALE	207
7.1. Oracolul de damnaare (8:4-14)	208
7.2. Oracolul de mântuire (9:1-15).....	216
 Bibliografie.....	229
Text ebraic cu traducere.....	247
Indice de texte biblice.....	271
Indice de autori	283

ABREVIERI

A, B, C	liniile poetice ale unui vers
a.Chr.	ante-Christum (lat., înainte de Cristos)
<i>ANET</i>	<i>Ancient Near Eastern Texts</i> (ediția a 3-a; 1969)
ASV	American Standard Version (1901)
BHS ^{5rev.}	<i>Biblia Hebraica Stuttgartensia</i> (ediția a 5-a rev; 1997)
cap.	capitolul / capitolele
<i>CCIVT</i>	<i>Comentariu cultural-istoric al Vechiului Testament</i> (2014)
cf.	confer (lat., compară cu)
<i>DEI</i>	<i>Dictionarul enciclopedic de iudaism</i> (2001)
<i>DULAT</i>	<i>A Dictionary of the Ugaritic Language in the Alphabetic Tradition</i> (2003)
ebr.	ebraică
infra	mai jos, în continuarea textului
KJV	Versiunea King James (1644?)
LXX	Septuaginta (sec. II a.Chr.)
n.	nota
NIDOTTE	<i>New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis</i> (1997)
NIV	New International Version (1973)
NJB	New Jerusalem Bible (1985)
NP	nume propriu
NRSV	New Revised Standard Version (1989)
NTR	Noua Traducere Românească (2007)
OAA	Orientul Apropiat al Antichității
OAN	oracole antinațiuni
p.Chr.	post-Christum (lat., după Cristos)
p.	pagina / paginile
sec.	secolul / secolele

CÂND LEUL RAGE

supra	anterior
TM	Textul Masoretic (conform BHS ^{5rev})
v.	versetul / versetele
EdDC	ediția Dumitru Cornilescu a Bibliei (1924)
VSS	Versiunea Sfântului Sinod al B.O.R. (1988)
VUL	Vulgata (sec. IV-V p.Chr.)

TRANSLITERĂRI DIN EBRAICĂ

Consoane			Vocale scurte		
א	alef	ʾ	ַ	patah	a
ב	bet	b, <u>b</u>	ֿ	segol	e
ג	ghimel	g, <u>ḡ</u>	ֿ	hireq	i
ד	dalet	d, <u>d</u>	ֿ	qameṭ-hatuf	o
ה	he	h	ֿ	qibuṭ	u
ו	vav	w			
ז	zain	z	Vocale lungi		
ח	het	ḥ	ֿ	qameṭ	ā
ט	tet	ṭ	ֿ	ṭere	ē
י	yod	y	ֿ	hireq gadol	î
כ	kaf	k, <u>k</u>	ֿ	holem	ō
ל	lamed	l	ֿ	holem-vav	ô
מ	mem	m	ֿ	ṣureq	û
נ	nun	n			
ס	sameh	s	Semivocale		
ע	ain	ʿ	ֿ	ṣva	e
פ	pe	p, <u>p</u>	ֿ	hatef-patah	ă
צ	ṭade	ṣ	ֿ	hatef-segol	ě
ק	qof	q	ֿ	hatef-qameṭ	ǫ
ר	reṣ	r			
שׁ	sin	ś			
שׂ	ṣin	š			
ת	tav	t, <u>t</u>			

INTRODUCERE

Lucrarea de față este revizuirea primei ediții publicate în 2010. Lucrul cu textul ebraic al cărții *Amos* a început în 1999, când a trebuit să îl traduc pentru o nouă versiune a Bibliei în limba română (actuala *Noua traducere românească*). Scrierea manualului a început ca notițe de curs încă din 2006.

Până în prezent am reușit să public alte două cărți complementare comentariului de față. Prima dintre ele, *Profetismul israelit în documentele biblice: Între fals și autentic* (publicată deja în trei ediții, ultima ca e-book), abordează problematica cultural-istorică a fenomenului profetic israelit și poate servi ca o bună introducere la studiul profeților. Cea de-a doua, *Leul din Sion: Expuneri din profețiile lui Amos, Țefania și Hagai* (Editura Casa Cărții, Oradea, 2008), reprezintă un comentariu omiletic în care învățătura extrasă din lucrările profeților abordați este prezentată de o manieră accesibilă publicului larg.

Deși un comentariu se potrivește unui context academic atât ca formație, cât și ca discurs, m-am străduit să nu îndepărtez publicul larg de cititori interesați de studierea Bibliei. De aceea am căutat să clarific de la început terminologia, am inclus referințele biblice neabreviate la note, iar textul este oferit în traducere personală în limba română, versificat și cu notația corespunzătoare. Am lăsat textul ebraic pentru referința specialiștilor la anexă.

Cartea *Amos* este des folosită ca material de studiu în universități pentru a ilustra dezvoltarea fenomenului profetic israelit, întrucât este prima dintre cărțile cu caracter oracular ale profeților scriitori și are o lungime care permite un studiu aprofundat într-o perioadă scurtă de timp. Deși extrem de bine

CÂND LEUL RAGE

reprezentată, bibliografia nu este nici pe departe exhaustivă. La investigarea literaturii secundare, am preferat să redau doar jaloanele majore care au marcat istoria cercetării cărții lui Amos. Indicii de texte biblice și de autori au menirea de a simplifica cercetarea cititorilor pretențioși și de a simplifica găsirea comentariilor la textele de interes.

Am considerat că este de folos un capitol introductiv de critică literară a literaturii profetice în general (Capitolul 1). Aici sunt abordate particularitățile discursului profetic, cu exemple din scrierile profeților israeliți, urmând ca pe parcursul comentariului să fac referire la acestea fără a le mai defini încă o dată. Capitolul 2 trece în revistă problemele de natură introductivă ale cărții, chestiuni care privesc autorul, data scrierii, calitatea textului și conținutul teologic. Următoarele cinci capitole sunt consacrate celor cinci secțiuni ale cărții (1:1–2:16; 3:1–4:13; 5:1–6:14; 7:1–8:3; 8:4–9:15) și au natura unui comentariu clasic.

Textul este studiat pe fragmentele impuse de structura poetică a discursului profetic. Se acordă atenție atât chestiunilor de natură literară și gramaticală, cât și celor de context socio-cultural și istoric. Interesul major a fost pentru textul existent în forma finală, în defavoarea investigării posibilelor surse, motiv pentru care metoda este sincronică, nu diacronică.

Sunt îndatorat colectivului academic de la Institutul Teologic Penticostal din București pentru oferirea contextului academic în care această cercetare a fost zămislită și maturizată. Cu toții îi datorăm lui Dumnezeu oportunitățile, resursele și abilitățile pentru realizarea oricărui proiect publicistic. Intenția mea supremă a fost cinstirea lui Dumnezeu. Este evident că acolo unde imperfecțiunile au răzbătut la suprafață nu mi-am atins dezideratul pe măsura intențiilor.

Soli Deo gloria!

CARACTERISTICILE DISCURSULUI PROFETIC

Problematika genului literar în literatura orientală în general și semitică în particular cunoaște o lungă istorie fără să fi aflat o rezolvare definitivă încă. Cu toate acestea se sugerează că, în lipsa genurilor pure, se pot accepta, mai degrabă, tendințe ale autorilor de text de a crea o producție literară ce se apropie mai mult de una dintre cele două extreme: poezie sau proză.

Aviram folosește perechea de termeni transparent – opac pentru a descrie cele două direcții ipotetice spre care tind creațiile literare.¹ La nivel intermediar, între cele două extreme s-ar afla genuri mixte, precum poezia epică și discursul profetic. Poezia epică, frecventă în literatura semitică, mai puțin în cea ebraică,² are caracter eroic, adică relatează acțiunile unui erou care trece prin mai multe încercări pentru a-și demonstra valoarea.³ Deși scrisă în versuri, caracterul ei o apropie mai degrabă de proză, adică de extremitatea transparentă a scalei noastre binare.

Zafiu se străduiește să definească poezia în raport cu narațiunea în literatura română, luând în calcul o mulțime de criterii, deoarece acestea au fost variabile în timp. Chiar și așa discursul poetic a reușit să-și păstreze

-
- 1 Amittai F. Aviram, *Telling Rhythm: Body and Meaning in Poetry* (Ann Arbor, MI: University of Michigan, 1994), p. 44. Această scală binară a fost aplicată pentru prima dată la critica biblică de către Tremper Longman III (*Literary Approaches to Biblical Interpretation; Foundations of Contemporary Interpretation*, 3; Grand Rapids, MI: Zondervan, 1987; p. 20-21).
 - 2 Wilfred G. E. Watson (*Classical Hebrew Poetry: A Guide to Its Techniques*; JSOTSuppl, 26; Sheffield: Academic, 1984; p. 85) sugerează că Judecători 13-16 ar fi un astfel de exemplu.
 - 3 W.G.E. Watson, *Classical Hebrew Poetry*, p. 83-84.

distincția față de narațiune prin intenția vizibil estetică și anumite convenții dintre care răzbat cu mai mult aplomb lirismul (enunțarea subiectivă)¹, organizarea formală (versificația) și imaginarul, cărora li se pot adăuga și altele mai recente precum defamiliarizarea (îndepărtarea de cotidian), devierea (negarea standardului uzual de exprimare), ambiguitatea și condensarea (exprimarea eliptică).²

Discursul profetic, mai ales cel oracular, este o specie mixtă care, prin densitatea elementelor artistice folosite, se apropie mai mult de extremitatea opacă a scalei anterior menționate. Mesajul lui nu este la fel de ușor de identificat precum al unui poem epic și cu atât mai puțin precum al unei narațiuni.³ Specialiștii citați de Boadt pentru a defini „proza artistică” susțin ideea că aceasta manifestă interes pentru artificii artistice specifice poeziei, fără a le aplica la cel mai înalt nivel și cu cea mai atentă rigurozitate. Se pot enumera aici: folosirea neregulată a paralelismului, utilizarea termenilor pereche, a figurilor retorice, a frazelor lungi, a repetițiilor și preocuparea pentru liniaritatea gândirii.⁴

Când oracolele privesc situații nefinalizate, așa-numitele predicții, acestea sunt redată printr-o secvență verbală specifică pe care am discutat-o în altă parte⁵ și la care voi reveni în cursul comentariului acolo unde voi identifica secvențele verbale predictive. În cele ce urmează vom investiga semnalele poetice ale discursului profetic.

O ultimă subliniere. Textele profetice nu sunt întotdeauna poetice, pentru că unii profeți au inclus și texte narative în scrierile lor. Lucrarea profetului Iona este una eminamente narativă. Cărțile Isaia, Ieremia și Daniel includ ample pasaje narative. Nici chiar Amos nu face excepție, deși nu toți comentatorii sunt de acord cu privire la fragmentele care pot fi considerate literatură lirică în lucrarea omonimă. Cert este că cel puțin relatările experiențelor auditive și

1 Excepție face autobiografia, o varietate a genului narativ în care predomină exprimarea la persoana I.

2 Rodica Zafiu, *Narațiune și poezie* (Philo-Logos; București: All Educational, 2000), p. 11-14. Totuși, Zafiu se lansează în discutarea distincției dintre narativ și poetic studiind în detaliu narațiunea poetică, sau poezia epică în literatura română, adică o specie literară de graniță.

3 Ideea aceasta a fost promovată de Eduard Norden în lucrarea *Die antike Kunstprosa vom VI. Jahrhundert vor Chr. bis in die Zeit der Renaissance* [Proza artistică antică din sec. al VI-lea a.Chr. până în perioada Renașterii] (2 vol., Leipzig/Berlin: Teubner, 1898).

4 Lawrence Boadt, *The Poetry of Prophetic Persuasion: Preserving the Prophet's Persona*; *Catholic Biblical Quarterly* 59 (1997), p. 9.

5 Silviu Tatu, *Profetismul israelit în documentele biblice: Între fals și autentic* (ed. a 2-a; Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2008), p. 193-196.

vizuale și autobiografia din capitolul 7 se califică pentru a fi considerate texte narative. Meier propune chiar că profeții din perioada exilică și postexilică sunt mai dispuși să integreze texte narative în lucrările lor eminent poetice decât profeții din alte epoci, la fel cum artificii fonetice sunt mai frecvent întâlnite în literatura preexilică decât în cea exilică.¹

1. Paralelismul liniilor poetice

Această caracteristică a textelor literare o regăsim în literatura poetică, precum și în cea profetică. Profesorul Robert Lowth a monetizat prin monografia sa asupra poeziei din literatura profeților canonici paralelismul ideilor cu cele două tipuri de paralelism semantic – sinonimic și antitetic.² De fapt, paralelismul a fost identificat cu mult timp înaintea sa de Erasmus (1523), dintre creștini, și de Immanuel Frances (1677), dintre evrei.³

În lipsa versificației care presupune rima, principala caracteristică a poeziei semitice este paralelismul liniilor poetice.⁴ James Kugel nu accepta ideea că paralelismul diferențiază poezia de proză, întrucât și în proză se regăsește o anumită doză de paralelism, acesta fiind doar una dintre tehnicile de elevare a discursului artistic.⁵

Cea mai naturală formă de manifestare a paralelismului, deci și mai ușor de identificat în traducerile Bibliei, apare la nivel semantic, acolo unde se regăsește în folosirea termenilor pereche (dublete).⁶ La nivel gramatical,

1 Samuel A. Meier, *Themes and Transformations in Old Testament Prophecy* (Downers Grove, IL: IVP Academic, 2009), p. 78-93.

2 Inițial publicată în latină, *De sacra poesi Hebraeorum* (1753), ulterior și în engleză, *Sacred Poetry of the Hebrews* (1816). Paralelismul sintetic nu poate fi considerat un tip de paralelism, pentru că în această categorie intră tot ce nu se potrivea în primele două categorii, adică cele mai multe dintre exemple.

3 M.J. Buss, *Biblical Form Criticism in Its Context* (JSOTSup, 274; Sheffield: Academic, 1999), p. 94, 112, n. 49; A. Berlin, *Biblical Poetry through Medieval Jewish Eyes* (Bloomington, IN: University, 1991), p. 165.

4 Tehnica apare în diverse alte literaturi ale lumii. Louis I. Newman constată în articolul „Parallelism in Amos“, *University of California Publications: Semitic Philology* 1 (1918): p. 61-110, existența acestei tehnici în poezia populară finlandeză, în literatura cantoneză, egipteană, sumeriană, babiloniană, arabică (atât clasică precum și modernă), abisiniană, menționând studii similare pentru greacă, latină, indiană, germană și anglo-saxonă (p. 59). La acestea, James L. Kugel (*The Idea of Biblical Poetry*, 1981, p. 23, n. 54) adaugă literaturile japoneză, mongolă și romană (*apud* L. Ionescu).

5 James L. Kugel, *The Idea of Biblical Poetry: Parallelism and Its History* (Baltimore, MD: John Hopkins University, 1981), p. 59-95.

6 Adele Berlin, *The Dynamics of Biblical Parallelism* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1985),

CÂND LEUL RAGE

paralelismul se întâlnește atât în construcțiile morfologice, cât și în cele sintactice ale liniilor corespondente.¹ Paralelismul se poate manifesta și la nivel fonetic, reproducând sunete identice sau apropiate (aliterații sau asonanțe) în liniile corespondente.²

Terminologia vehiculată între specialiști este uneori de-a dreptul confuză deoarece s-au folosit diverse tradiții terminologice inspirate fie din critica literară greco-romană, fie din cea modernă. În cele ce urmează promovăm o terminologie ce se intenționează a fi cât mai neutră, deoarece evită asocierea cu tradiții non-semitice, fiind inspirată din studiile comparative ale creațiilor literare din limbile înrudite, mai ales ugaritică.

Astfel, versul este entitatea gramaticală și prozodică ce se constituie ca unitatea structurală fundamentală a poeziei. Cupletul (distihul) reprezintă cea mai frecventă formă de organizare a versului, dar există și versuri monostihice sau tristihice sau chiar unități mai elaborate. Linia (stihul) desemnează porțiunea versului până la prima cezură. În cazul monostihului, linia este coextensivă cu versul. Liniile componente ale unui vers sunt notate cu literele alfabetului în ordine, cu majusculă (A, B, C, ...), iar relația dintre linii ca membre ale aceluiași vers se poate nota cu //, adică A // B // C.

Fiecare linie este compusă din unități versificate sau lexeme. O linie de o lungime obișnuită este cea care presupune existența a trei unități versificate. Numărul unităților versificate dintr-o linie se numește valență, iar procesul de determinare a valenței versurilor și liniilor componente se numește scanare. Strofa reprezintă o structură convențională, cuprinzând o cantitate finită dar determinată de versuri.³ Evident, aceste analize se pot desfășura mai eficient asupra textului original în ebraică.

Amos 1:2c

A	<u>Pășunile păstorilor se vor jeli,</u>
B	<u>iar creasta Carmelului se va usca.</u>

Elementul aritmic dintr-un vers se numește *anacruză*. Deși determină toate liniile din versul respectiv, nu se ia în considerare în corespondența elementelor din liniile poetice.

p. 64-102.

1 Adele Berlin, *The Dynamics of Biblical Parallelism*, p. 31-63.

2 Adele Berlin, *The Dynamics of Biblical Parallelism*, p. 103-126.

3 Baruch Margalit, *The Ugaritic Poem of Aqht: Text. Translation. Commentary* (BZAW, 182; Berlin: Walter de Gruyter, 1989), p. 495-502.

Psalms 15:1

(anacruza)	Doamne,
A	cine <u>va locui</u> în cortul Tău?
B	cine <u>va sălăslui</u> pe muntele Tău cel sfânt?

Cea mai comprehensivă definiție a paralelismului îi aparține lui Kugel, care vorbea despre asocieri de linii pentru exprimarea unui adevăr întreg după modelul: „A și, mai mult, B”.¹ Două linii poetice pot fi conectate de tiparul paralelismului la mai multe niveluri: semantic, gramatical, numeric, fonetic sau strict la nivelul numărului de unități versificate per linie. Din acest motiv unii autori preferă să vorbească despre un paralelism liber semantico-sintactico-accentual.² Probabil că cel mai notoriu tipar de paralelism care reflectă definiția lui Kugel și care, de altfel, i-a și inspirat definiția, este tradiționalul **paralelism sintetic**, adică versurile în care termenii liniei poetice primare nu au corespondent în niciunul dintre termenii liniei secundare.

Amos 6:7³

anacruza	De aceea, acum
A	vor fi în capul [coloanei] exilaților,
B	se va termina cu festivitățile celor ce lenevesc.

Paralelismul sintetic apare datorită unor structuri sintactice de subordonare cu propoziții de scop (Amos 1:13c; 2:7b; 5:14a), propoziții relative (2:4d), propoziții comparative (2:13; 3:12b; 4:11a; 5:14b; 9:9), sau propoziții în care se continuă ideea sub alte forme (e.g., prin redarea unui citat, Amos 2:12; 4:1a; 9:10).⁴

Paralelismul gramatical poate viza ordinea componentelor pragmatici, fie unele caracteristici morfologice ale acestora (gen / număr pentru substantive, declarativ / negativ pentru verbe etc.). Următoarele abrevieri sunt folosite în exemplele de mai jos: S – subiect, O – obiect, V – verb,

1 J.L. Kugel, *The Idea of Biblical Poetry*, p. 54.

2 Benjamin Hrushovski, Prosody, Hebrew, *Encyclopaedia Judaica* (Ierusalim: Keter, 1981), vol. 13: p. 1195-1240.

3 L.I. Newman, *Parallelism in Amos*, p. 168. Multe din celelalte exemple invocate de Newman pot fi interpretate ca paralelism incomplet (cf. 4:13; 5:8b; 5:11; 8:8a). Se poate vedea și 9:5a.

4 L.I. Newman, *Parallelism in Amos*, p. 171-177.

CÂND LEUL RAGE

Voc – vocativ, LP – locuțiune prepozițională. Primul exemplu de mai jos demonstrează o prelucrare artistică mai ridicată prin faptul că una dintre perechile corespondente ale primului cuplet este preluată și în al doilea, transformând versul într-un cvadruplet.

Deuteronom 32:2

	V	S	V	O
A	Fie ca <i>învățătura mea</i>	<i>să picure</i>	ca ploaia	
B	<i>cuvintele mele</i>	<i>să cadă</i>	ca roua	LP
C	precum ploaia repede	<i>pe iarbă</i>		
D	precum ploaia abundentă	<i>pe ierburi.</i>		

Osea 5:3

	O	V	S	
aA	אֶפְרַיִם	אֲנִי יָדַעְתִּי		Eu îl cunosc pe Efraim,
		EP V-negativ	S	
aB	יִשְׂרָאֵל	לֹא-נִכְחַד מִמֶּנִּי		Israel nu este ascuns pentru mine.
		Voc	V	Adjunct
bA	כִּי עָתָה	הִזְנִיתָ אֶפְרַיִם		Acum te-ai desfrânat, Efraime,
		Voc	V	
bB	נִטְמָא יִשְׂרָאֵל:			te-ai întinat, Israele!

Ieremia 48:37

	f.sg.	m.sg.	
aA	כִּי כָל-רֹאשׁ קָרְחָה		fiecare cap are chelie,
	f.sg.	m.sg.	
aB	וְכָל-זָקוֹן נִרְעָה		fiecare barbă este rasă,
	f.pl.	m.pl.	
bA	עַל כָּל-יָדָיִם גִּרְדָּת		pe toate palmele sunt zgârieturi,
	f.sg.	m.pl.	
bB	וְעַל-מִתְנֵים שָׁק:		pe toate coapsele este sac.